

Sygn. akt VII U 119/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2021r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 marca 2021r. w Warszawie

sprawy M. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o rentę socjalną

na skutek odwołania M. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 21 listopada 2018 roku, znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje M. Z. rentę socjalną na okres od 1 września 2018 roku do 30 listopada 2021 roku.

sędzia Agnieszka Stachurska

UZASADNIENIE

M. Z. w dniu 19 grudnia 2018r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia 21 listopada 2018r., znak: (...), odmawiającej prawa do renty socjalnej i wniosła o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do tego świadczenia od dnia 1 września 2018r.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że nie zgadza się z orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 19 listopada 2018r., gdyż w dalszym ciągu jest całkowicie niezdolna do pracy zarobkowej z powodu wypadku komunikacyjnego, jakiemu uległa w dniu 18 czerwca 1995r. Podniosła, że organ rentowy wydając decyzję o odmowie przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia ustalił, że jest ona całkowicie niezdolna do pracy na okres do dnia 31 października 2021r. ze wskazaniem, że dokładnej początkowej daty powstania niezdolności do pracy nie da się ustalić. Natomiast okoliczność, że jest ona osobą całkowicie niezdolną do pracy od dnia 18 czerwca 1995r., a więc od momentu wypadku, który miał miejsce w okresie kiedy była uczennicą średniej szkoły technicznej, została przesądzona w poprzednim postępowaniu prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a także stwierdzona w postępowaniu sądowym, toczącym się przed Sądem Okręgowym Warszawa – Praga w Warszawie w sprawie o sygn. akt VIIU 877/16. Zdaniem ubezpieczonej, ocena związana z ustaleniem daty początkowej powstania całkowitej niezdolności do pracy powinna być zatem jednolita, tym bardziej że do tej pory organ rentowy tego nie kwestionował i nie odmawiał jej prawa do dalszej wypłaty renty socjalnej. Wskazując na powyższe, M. Z. wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uznanie, że nabyła prawo do renty socjalnej wobec spełnienia ustawowych przesłanek (odwołanie z dnia 19 grudnia 2018r., k. 3-4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że M. Z. w dniu 3 września 2018r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych ponowny wniosek o rentę socjalną. W toku postępowania została skierowana na badanie do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 19 listopada 2018r. uznała, że jest ona osobą całkowicie niezdolną do pracy na okres do dnia 31 października 2021r. z jednoczesnym wskazaniem, że nie da się ustalić daty powstania całkowitej niezdolności do pracy. Organ rentowy powołał się przy tym na art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej, zgodnie z którym renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia, w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Wydając zaskarżoną decyzję, Zakład oparł się na wskazanym orzeczeniu Komisji Lekarskiej ZUS oraz powołanych wyżej przepisach i odmówił ubezpieczonej prawa do wnioskowanego świadczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 28 stycznia 2019r., k. 6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona M. Z., ur. w dniu (...), w okresie od dnia 1 września 1994r. do dnia 11 czerwca 1997r. była uczennicą Technikum Odzieżowego im. M. B. w W.. W dniu 11 czerwca 1997r. ukończyła szkołę i złożyła egzamin z przygotowania zawodowego, uzyskując tytuł technika odzieży o specjalności modelarstwo odzieży. Nigdy nie pracowała. W dniu 18 czerwca 1995r., a więc w trakcie nauki w Technikum, uczestniczyła w wypadku komunikacyjnym, w wyniku którego doznała wielonarządowego urazu ze wstrząśnieniem mózgu i stłuczenia pnia mózgu, a także stłuczenia płuca prawego, złamania podudzia prawego i obojczyka, ropniaka opłucnej oraz uszkodzenia prawej ręki i złamania kości miednicy. W związku z tym była leczona na Oddziale (...) i Pulmonologii Szpitala (...). Następnie przez półtora miesiąca była rehabilitowana w Klinice (...) w K.. Przez okres pół roku po wypadku poruszała się na wózku inwalidzkim, następnie przy pomocy balkonika, a potem przez kolejne pół roku o kulach. Po powrocie do szkoły kontynuowała naukę w trybie indywidualnym do momentu zdania matury i uzyskania tytułu zawodowego. Orzeczeniem z dnia 29 czerwca 2005r. Miejski Zespół (...) o Niepełnosprawności w W. zaliczyła ją do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z symbolem 02-P (choroby psychiczne) i 10-N (choroby neurologiczne) na okres dwóch lat, wskazując, że określony stopień niepełnosprawności datuje się od 1995r. (świadczenie dojrzałości z dnia 11 czerwca 1997r., k. 72 a.s.; zaświadczenie z dnia 27 października 2020r., k. 108 a.s.; orzeczenie Miejskiego Zespołu (...) o Niepełnosprawności z dnia 29 czerwca 2005r. – nienumerowana karta tomu I a.r.; dokumentacja medyczna dołączona do akt organu rentowego).

Od 2004r. ubezpieczona leczy się psychiatrycznie w (...) z rozpoznaniem organicznych zaburzeń osobowości i zaburzeń nastroju. Leczenie nie przebiega jednak systematycznie. Kilkuletnia przerwa miała miejsce w latach 2007-2012, a kilkumiesięczna na przełomie roku i 2017 roku. W 2012r. u ubezpieczonej rozpoznano organiczne zaburzenia nastroju, a w 2015 r. rozpoznano zaburzenia depresyjno-lękowe na podłożu organicznego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego. Badania psychologiczne przeprowadzone w dniu 10 maja 2014r. wykazały poprawę funkcjonowania poznawczego w stosunku do badania z 2012r. Ponadto u M. Z. stwierdzono zaburzenia pamięci wzrokowej i koncentracji uwagi, warunkowane organicznym uszkodzeniem (...). W marcu 2017r. odnotowano, że od trzech miesięcy występują u niej doznania słuchowe i interpretacje urojeniowe. W związku z podejrzeniem schizofrenii, ubezpieczonej zlecono przyjmowanie neuroleptyku (risperidonu). W trakcie wizyty lekarskiej, która odbyła się w dniu 4 grudnia 2018r. wobec braku poprawy stanu zdrowia zamieniono neuroleptyk na aripiprazol, czyli lek neuroleptyczny stosowany w leczeniu schizofrenii. W 2018r. ubezpieczona była hospitalizowana w Instytucie (...) w W. z rozpoznaniem padaczki lekoopornej ogniskowej i stanu po urazie wielonarządowym doznany w 1995r. W placówce tej rozpoznano u niej encefalopatię oraz organiczne zaburzenia osobowości i nastroju, zaburzenia poznawcze i padaczkę pourazową lekooporną ze wskazaniem, że schorzenia te powstały na skutek urazu wielonarządowego po przebytych wypadku komunikacyjnym, który miał miejsce w 1995r. (historia choroby z (...) - dokumentacja medyczna, k. 14 a.s.; historia choroby z Poradni Neurologicznej, k. 41 a.s.; dokumentacja medyczna dołączona do akt organu rentowego).

M. Z. była uznawana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych za osobę całkowicie niezdolną do pracy od 2004r. i z tego tytułu była uprawniona do przyznanych jej w zbiegu renty rodzinnej i renty socjalnej na okres do września 2009r. W

dniu 21 sierpnia 2012r. ubezpieczona złożyła wniosek o ustalenie prawa do renty rodzinnej i renty socjalnej na dalszy okres. Wobec braku stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy, organ rentowy w dniu 22 listopada 2012r. wydał decyzję odmowną. Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2017r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, orzekając w sprawie o sygn. akt VII U 1840/15, przyznał ubezpieczonej prawo do renty rodzinnej na okres od 1 października 2012r. do 30 listopada 2015r. oraz prawo do renty socjalnej na taki sam okres. W dniu 27 października 2015r. ubezpieczona złożyła kolejny wniosek o przyznanie prawa do renty rodzinnej i renty socjalnej. W dniu 8 lutego 2016r., po badaniu przeprowadzonym przez Komisję Lekarską ZUS, nie została uznana za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Na tej podstawie, decyzją z dnia 13 kwietnia 2016r. organ rentowy odmówił jej prawa do renty socjalnej na dalszy okres, natomiast decyzją z dnia 15 kwietnia 2016r. odmówił jej prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu S. Ś.. Ubezpieczona odwołała się od tych decyzji. Wyrokiem z dnia 11 maja 2018r., wydanym w sprawie o sygn. akt VII U 877/16, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania. Powyższy wyrok został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 czerwca 2020r. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 czerwca 2020r. wraz z uzasadnieniem, k. 83-93 a.s., decyzje ZUS wydane w latach 2004-2016 – nienumerowane karty tomu I a.r.).

W dniu 3 września 2018r. ubezpieczona wniosła o ponowne ustalenie prawa do renty socjalnej (wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty socjalnej z dnia 3 września 2018r., k. 1 a.r.). W związku z tym została skierowana na badanie do Lekarza Orzecznika ZUS, który po jego przeprowadzeniu wydał w dniu 18 października 2018r. orzeczenie, w którym stwierdził, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy na okres do dnia 31 października 2021r. z jednoczesnym wskazaniem, że niezdolność ta nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Orzeczenie to zostało wydane po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy przedstawionej dokumentacji medycznej, w tym dokumentacji z przebiegu leczenia w latach 1995-2018, a także zaświadczeń o stanie zdrowia wystawionych przez lekarzy leczących w 2018r. oraz w oparciu o opinię konsultanta ZUS z dnia 11 października 2018r. Lekarz konsultant ZUS z zakresu psychiatrii stwierdził, że ubezpieczona jest obecnie całkowicie niezdolna do pracy, jednak stwierdzone zaburzenia są uwarunkowane organicznym uszkodzeniem (...) oraz wieloletnim przebiegiem padaczki w wyniku przebytego urazu czaszkowo-mózgowego w 1995r. Wobec powyższego całkowita niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed 18 rokiem życia, tj. przed 23 czerwca 1994r., co jest jednym z podstawowych warunków przyznania prawa do renty socjalnej (orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 18 października 2018r., k. 3 a.r.). Podobne stanowisko, po złożeniu sprzeciwu, zajęła również Komisja Lekarska ZUS, która wskazała, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy na okres do dnia 31 października 2021r., z tym że nie da się ustalić daty powstania niezdolności do pracy (orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 19 listopada 2018r., k. 7 a.r.).

W związku z powyższym decyzją z dnia 21 listopada 2018r., znak: (...) organ rentowy odmówił M. Z. prawa do renty socjalnej (decyzja ZUS z dnia 21 listopada 2018r., k. 10 a.r.). M. Z. złożyła odwołanie od tej decyzji (odwołanie z dnia 19 grudnia 2018r., k. 3-4 a.s.).

W toku prowadzonego postępowania Sąd Okręgowy (...)dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych psychiatry i neurologa celem ustalenia, czy M. Z. jest osobą całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej, czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeżeli okresowa, to na jaki okres oraz czy naruszenie sprawności organizmu powstało przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia, bądź w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (postanowienie z dnia 5 lutego 2019r., k. 8 a.s.).

W opinii z dnia 1 kwietnia 2019r. biegła sądowa z zakresu psychiatrii M. P., na podstawie przeprowadzonej obserwacji, zebranego wywiadu, sądowego badania psychologicznego i analizy dostępnej dokumentacji, rozpoznała u badanej organiczne zaburzenia osobowości i nastroju, prowadząc jednocześnie obserwację pod kątem występowania zaburzeń dysocjacyjnych lub psychozy organicznej. Biegła sądowa wskazała, że ubezpieczona jest spowolniona ruchowo i samorzutnie nie nawiązuje kontaktu. Dodała, że jej wypowiedzi rzeczowe są skąpe z wyraźnymi trudnościami w ich

formułowaniu, występują też zaburzenia pamięci i uwagi. Nastrój jest obniżony ze znaczną labilnością emocjonalną. Biegła podkreśliła, że ubezpieczona relacjonuje doznania słuchowe i interpretacje odnoszące (dysocjacyjne). Nie występują jednak u niej ostre objawy wytwórcze i cechy otępienia. Na tej podstawie biegła stwierdziła, że odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy na okres do dnia 30 listopada 2021r. W ocenie biegłej, dokładna analiza całości dokumentacji sądowo – lekarskiej świadczy o przewlekłym charakterze zaburzeń bez okresów istotnej poprawy stanu psychicznego. Z tych powodów jako datę powstania całkowitej niezdolności do pracy należy uznać datę wypadku, tj. 18 czerwca 1995r. Biegła zaznaczyła także, że naruszenie sprawności organizmu, skutkujące całkowitą niezdolnością do pracy, powstało po ukończeniu przez odwołującą 18 roku życia, a jak podała badana, w tym czasie uczyła się w Technikum (opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. P. z dnia 1 kwietnia 2019r., k. 19-22 a.s.).

W opinii z dnia 25 kwietnia 2019r. biegła sądowa z zakresu neurologii J. B. wskazała, że w 2018r. odwołująca była hospitalizowana w Instytucie (...) w W. z rozpoznaniem padaczki lekoopornej ogniskowej i stanu po urazie wielonarządowym doznany w 1995r. Ponadto rozpoznano u niej encefalopatię i organiczne zaburzenia osobowości i nastroju oraz zaburzenia poznawcze ze wskazaniem, że schorzenia te powstały na skutek urazu wielonarządowego po przebytych wypadku komunikacyjnym, który miał miejsce w 1995r. Biegła sądowa podała, że badania psychologiczne wskazują na zaburzenia poznawcze, ubezpieczona ma bowiem trudności z koncentracją uwagi, nie ujmuje materiału globalnie, ma obniżony poziom myślenia oraz brak podzielności uwagi. Test B. wskazał natomiast na uszkodzenie Ośrodkowego Układu Nerwowego. W przeprowadzonym badaniu neurologicznym biegła stwierdziła kontakt nieco utrudniony, niewielki niedowład spastyczny, prawostronny w postaci wzmożonego napięcia, wygórowanych odruchów oraz osłabienia czucia, występowanie dodatniego obustronnie objawu B., a także mniej sprawne ruchy precyzyjne w prawej ręce. W ocenie biegłej sądowej, stwierdzone schorzenia są następstwem wypadku z dnia 18 czerwca 1995r. Ponadto znaczne upośledzenie sprawności intelektualnej, zaburzenia lękowe i osobowości oraz napady padaczkowe lekooporne powodują, że ubezpieczoną należy uznać za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Na tej podstawie biegła stwierdziła, że odwołująca nadal pozostaje całkowicie niezdolna do pracy od ustania prawa do świadczenia na okres 5 lat. Stan zdrowia odwołującej nie uległ poprawie, a rokowania odnośnie poprawy należy czynić bardzo ostrożnie. Biegła wskazała również, że niezdolność do pracy powstała w dniu 18 czerwca 1995r. na skutek wypadku. Ubezpieczona miała wtedy ukończone 18 lat i była uczennicą I klasy Technikum (opinia biegłej sądowej z zakresu neurologii J. B. z dnia 25 kwietnia 2019r., k. 42-44 a.s.).

Do powyższych opinii żadna ze stron nie zgłosiła zastrzeżeń. W opinii lekarskiej z dnia 20 maja 2019r., stanowiącej integralną część pisma procesowego z dnia 23 maja 2019r., organ rentowy wyraził jedynie wątpliwość co do tego, czy odwołująca po dniu 24 czerwca 1995r. kontynuowała naukę w Technikum Odzieżowym im. M. B. w W.. W związku z tym w dniu 17 września 2020r. Sąd Okręgowy (...) wystąpił do Zespołu Szkół (...), Fryzjerskich i Kosmetycznych nr 22 przy ul. (...) w W. z zapytaniem, w jakim okresie M. Ś. (obecnie Z.), ur. (...), pobierała naukę w Technikum Odzieżowym im. M. B. w W.. W piśmie z 30 października 2020r. Zespół Szkół (...), Fryzjerskich i Kosmetycznych nr 22 w W. udzielił informacji, że ubezpieczona była uczennicą w/w Technikum w okresie od dnia 1 września 1994r. do dnia 11 czerwca 1997r. (pismo procesowe z dnia 23 maja 2019r. wraz z opinią lekarską, k. 51-52 a.s.; pismo procesowe z dnia 17 czerwca 2019r., k. 56 a.s.; zarządzenie z dnia 17 września 2020r., k. 100 a.s.; pismo z dnia 30 października 2020r., k. 108 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego i w aktach sądowych oraz w oparciu o opinie biegłych sądowych: z zakresu psychiatrii M. P. oraz z zakresu neurologii J. B.. Uwzględnione przez Sąd dowody z dokumentów, których wiarygodność nie budziła wątpliwości, obejmowały decyzje ZUS i orzeczenia organów orzeczniczych ZUS, ale przede wszystkim dokumentację medyczną, która stanowiła podstawę do formułowania wniosków przez powołane w sprawie biegłe sądowe.

Opinie biegłych sądowych: z zakresu psychiatrii M. P. oraz z zakresu neurologii J. B. Sąd ocenił jako sporządzone w sposób prawidłowy i zgodny z wymogami fachowości. Biegłe wydały je w oparciu o dołączoną do akt rentowych i sądowych dokumentację medyczną M. Z. i po przeprowadzeniu wywiadów oraz badań przedmiotowych, natomiast efektem ich pracy było sformułowanie opinii odpowiadających na pytania postawione przez Sąd w tezie dowodowej. Sąd podzielił wnioski sformułowane przez biegłe sądowe z zakresu psychiatrii i neurologii, ponieważ wydały opinie uwzględniając pełną dostępną dokumentację medyczną oraz na podstawie wyników badań, jakie same

przeprowadziły. Dodatkowo wnioski płynące ze wskazanych opinii były spójne i w pełni pokrywały się, jeśli chodzi o odpowiedź na postawione przez Sąd pytania. Organ rentowy powziął jedynie wątpliwość, co do tego, czy odwołująca po dniu 24 czerwca 1995r. kontynuowała naukę w Technikum Odzieżowym im. M. B. w W. w kontekście spełnienia przez nią wszystkich przesłanek określonych w art. 4 ust. 1 ustawy z 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej. Ostatecznie wskazał jednak, że przedłożone zaświadczenie szkolne nie ma wpływu na przyznanie prawa do renty socjalnej, albowiem odwołująca w latach 2003-2015 była uprawniona do renty socjalnej, a w latach 1988-2015 była uprawniona do renty rodzinnej z powodu całkowitej niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia, która to niezdolność powstała w okresie pobierania nauki w szkole, tj. w okresie od 1 września 1994r. do 11 czerwca 1997r. W tej kwestii wypowiedziały się także biegłe sądowne, które jednoznacznie i zgodnie stwierdziły, że zasadniczą przyczyną całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonej jest organiczne uszkodzenie (...) i związane z tym zaburzenia osobowości i zaburzenia poznawcze, które powstały na skutek wielonarządowego urazu po przeżytym wypadku komunikacyjnym, który miał miejsce w 1995r. Biegłe dodały też, że stan zdrowia odwołującej nie uległ poprawie, a rokowania odnośnie ewentualnej poprawy należy czynić bardzo ostrożnie. Biegłe uznały więc, że M. Z. pozostaje osobą całkowicie niezdolną do pracy na okres do dnia 30 listopada 2021r. Takie stanowisko biegłych potwierdza dokumentacja medyczna z hospitalizacji ubezpieczonej w Instytucie (...) w W., która miała miejsce w 2018r. U ubezpieczonej rozpoznano wówczas padaczkę lekooporną ogniskową oraz organiczne uszkodzenie (...) ze wskazaniem, że schorzenia te są wynikiem urazu wielonarządowego po wypadku z dnia 18 czerwca 1995r.

W opisanym zakresie Sąd podzielił opinie biegłych sądowych i ocenił je jako rzetelne, a także jasno i szczegółowo umotywowane, tym bardziej że nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. z dnia 21 listopada 2018r., znak:(...) podlegało uwzględnieniu.

Rozpoznanie sprawy w analizowanym przypadku nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz. U. z 2021r., poz. 11), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności faktyczne nie były sporne, a zatem nie zachodziła potrzeba przeprowadzania dowodów. Spór dotyczył jedynie prawa. Ponadto strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Warunki przyznania prawa do renty socjalnej zostały określone w ustawie z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (tekst jedn. Dz. U. z 2020r., poz. 1300). Zgodnie z art. 4 ust. 1 tej ustawy, renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

1. przed ukończeniem 18 roku życia,
2. w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia,
3. w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1 przysługuje renta socjalna stała, jeżeli całkowita niezdolność do pracy ma charakter trwały lub renta socjalna okresowa, jeżeli niezdolność do pracy ma charakter okresowy.

Przepis art. 15 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej zawiera odesłanie ustawowe do niektórych przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021r., poz. 291 ze zm. – dalej również jako ustawa emerytalna), z zaznaczeniem, że przepisy te stosuje się odpowiednio. Odesłanie to obejmuje między innymi art. 12 ustawy emerytalnej, który zawiera definicję niezdolności do pracy. Zgodnie z treścią tego przepisu niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast osobą częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej) (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2004 roku, II UK 222/03). Wskazać również należy, że przesłanka niezdolności do jakiejkolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000r., II UKN 134/00 i z dnia 7 września 1979r., II URN 111/79).

Wspomniany art. 15 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej odsyła również do art. 107 ustawy emerytalnej, który wskazuje, że prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie. Cytowany wyżej przepis określa, że prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy może ulec zmianom w przypadku zmiany kwalifikacji niezdolności do pracy, jej ustania lub ponownego powstania. W aspekcie formalnoprawnym w przypadku renty socjalnej może więc nastąpić utrata prawa do tego świadczenia bądź ponowne nabycie uprawnień. O zmianach w prawie i wysokości świadczeń rentowych przesądza każdorazowo wynik badania lekarskiego przeprowadzanego przez Lekarza Orzecznika ZUS/Komisję Lekarską ZUS, dokonujących oceny niezdolności do pracy, jej stopnia i trwałości. Treść orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS/Komisji Lekarskiej ZUS w przedmiocie zmiany stopnia niezdolności do pracy, jej braku lub ponownego powstania, powinna w równym stopniu wynikać z profesjonalnej oceny stanu zdrowia badanego, jak i biologicznego aspektu niezdolności do pracy z elementami ekonomicznymi.

W rozpatrywanej sprawie ubezpieczona w okresie od dnia 1 października 2012r. do dnia 30 listopada 2015r. pobierała rentę socjalną. W dniu 3 września 2018r. ubezpieczona wniosła o ponowne ustalenie prawa do renty socjalnej. Sąd rozstrzygając o żądaniu ubezpieczonej oparł się na opiniach biegłych sądowych: z zakresu psychiatrii M. P. i z zakresu neurologii J. B.. Biegłe wskazanych specjalności potwierdziły zasadność stanowiska M. Z. podkreślając, że od momentu wypadku z dnia 18 czerwca 1995r. ubezpieczona cierpi na organiczne uszkodzenie (...) i związany z tym szereg zaburzeń, w tym osobowości, poznawczych i nastroju, a w 2018r. rozpoznano u niej padaczkę lekooporną ogniskową. Ostatnia hospitalizacja miała miejsce w 2018r. w Instytucie (...) w W.. W placówce tej u ubezpieczonej rozpoznano encefalopatię oraz organiczne zaburzenia osobowości i nastroju, zaburzenia poznawcze i padaczkę pourazową lekooporną ze wskazaniem, że schorzenia te powstały na skutek urazu wielonarządowego po przebyłym wypadku komunikacyjnym, który miał miejsce w 1995r. Biegłe zaakcentowały, że stan zdrowia odwołującej nie uległ poprawie, a rokowania odnośnie ewentualnej poprawy należy czynić z dużą ostrożnością. W 2018r. nasiliły się bowiem u niej zaburzenia lękowe i osobowości i napady padaczkowe lekooporne, co w powiązaniu z upośledzeniem sprawności intelektualnej, czyni ją osobą całkowicie niezdolną do pracy.

Na opiniach w/w biegłych sądowych Sąd oparł wydane rozstrzygnięcie, albowiem biegłe uwzględniły całą dostępną dokumentację medyczną ubezpieczonej z przebiegu jej leczenia w latach 1995-2018, prawidłowo również opisały przebieg schorzeń występujących u M. Z. i wypowiedziały się na temat jej stanu zdrowia, a także daty początkowej powstania całkowitej niezdolności do pracy oraz rokowań co do stanu zdrowia. Sąd do opinii nie miał żadnych zastrzeżeń, gdyż zostały logicznie umotywowane. Warto również podkreślić, że nie zostały one zakwestionowane

przez żadną ze stron postępowania. Ubezpieczona stanowiska biegłych sądowych nie negowała, co potwierdziła w piśmie procesowym z dnia 17 czerwca 2019r. Organ rentowy również nie zgłosił merytorycznych zastrzeżeń pod kątem stwierdzonej całkowitej niezdolności do pracy i daty jej powstania, wyraził jedynie wątpliwość, co do tego, czy ubezpieczona po dniu 24 czerwca 1995r. kontynuowała naukę i czy w związku z tym spełnia przesłanki z art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej. Ostatecznie po uzyskaniu przez Sąd zaświadczenia potwierdzającego, że w okresie od dnia 1 września 1994r. do dnia 11 czerwca 1997r. ubezpieczona była uczennicą Technikum, organ rentowy stwierdził, że nie ma to większego znaczenia w sprawie, ponieważ w latach 2003-2015 ubezpieczona była uprawniona do renty socjalnej, a w latach 1988-2015 była uprawniona także do renty rodzinnej z powodu całkowitej niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia, która to niezdolność powstała w okresie pobierania nauki w szkole. Ostatecznie więc Zakład nie zakwestionował ustaleń biegłych sądowych w zakresie dotyczącym daty powstania niezdolności do pracy.

Niemniej istotne było to, że M. Z. pobierała rentę socjalną przyznaną na okres do dnia 30 listopada 2015r. i organ rentowy oraz jego organy orzecznicze w wydanych orzeczeniach, nie wskazały czy i w jaki sposób stan zdrowia ubezpieczonej zmienił się, czy nastąpiła poprawa, która uzasadniałaby odmowę przyznania prawa do świadczenia. Ponadto w orzeczeniach tych za datę początkową powstania całkowitej niezdolności do pracy organy orzecznicze wskazywały moment wypadku, tj. 18 czerwca 1995r., kiedy odwołująca pobierała naukę w szkole i na tej podstawie, w oparciu o kolejne wnioski, składane w latach 2003-2015, Zakład przyznawał odwołującej prawo do wnioskowanego świadczenia. Z kolei biegle sądowe akcentowały, że nie doszło nie tylko do poprawy stanu zdrowia ubezpieczonej, ale rokowania odnośnie ewentualnej poprawy należy czynić z dużą ostrożnością, co zostało opisane w opiniach. Biegle nie miały przy tym żadnych wątpliwości odnośnie tego, że aktualnie istniejące u ubezpieczonej schorzenia powstały na skutek wypadku komunikacyjnego z dnia 18 czerwca 1995r., w okresie kiedy była uczennicą I klasy Technikum.

Wobec powyższego Sąd przyjął, że ubezpieczona jest wciąż całkowicie niezdolna do pracy. Stan jej zdrowia nie pozwala na wykonywanie pracy zarobkowej, tak jak w okresie wcześniejszym, dlatego zasadne było przyznanie prawa do renty socjalnej, zgodnie ze złożonym wnioskiem. Sąd Okręgowy zmienił zatem zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. w ten sposób, że przyznał M. Z. prawo do w/w świadczenia od 1 września 2018r. (tj. od miesiąca, w którym został złożony wniosek) do 30 listopada 2021r. (zgodnie z opinią biegłych sądowych), o czym orzekł w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem i aktami organu rentowego doręczyć (...)